

פרוטוקול מס' 260

פשיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
סיום ב', כא' בכסלו תשל"ב - 27.11.72, שעה 9.00

נכחו:

חברי הוועדה:

י. גולדשמידט - היו"ר
ש.ז. אברסוב
א. אנקוריין
ר. ארזי
י. ארידור
מ. ביבי
מ. בן-פורת
א. עופר
ש. פרידמן
ח. צדוק
י. ה. קלינגהופר

מוזמנים:

א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
ג. קרפט - משרד הפנים
ש. רותם - משרד הפנים
א. קפט - משרד הפנים

מוכירת הוועדה: ר. מלחי

רשמה: ח. ביתן

סדר היום: חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו), תשל"ב - 1972 (נוסח לוועדה פנובטבר 1972, סעיפים 7-8, 10-11).

היו"ר י. גולדשמידט:

אני פותח את הישיבה.

חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וכהונתו)
(נוסח לוועדה פנובמבר 1972)

סעיף 7

היו"ר י. גולדשמידט:

חבר-הכנסת אנקוריון הציג לכתוב:
מהיום השביעי לאחר הפטירה ולא יאוחר מהיום ה-8 לפני יום הבחירות. חבר-הכנסת האוזנר הציג את השאלה הבאה: אם אדם הוצע על-ידי קבוצת בוחרים בת 250 בוחרים ואותו מועמד נפטר, מי מציג מועמד אחר במקומו? קשה להניח שתוך ימים ספורים אפשר יהיה להשיג חתימותיהם של אותם 250-בוחרים למען מועמד אחר, ועל כן הציג חבר-הכנסת האוזנר שבא-כח אותה רשימה יצהיר כי הוא קיבל את הסכמת המציעים הראשונים למועמד אחר.

א. ידין:

אני מסכים לתיקון שהוצע על-ידי חבר-הכנסת אנקוריון. הוא פשוט רוזה לשנות את המועדים כך שלא יהיה צורך לחכות עד היום השביעי לפני יום הבחירות אם הדבר קרה זמן רב לפני-כן. אם כן, מי שירצה להציע מועמד אחר יצטרך להזדרז בענין זה, והמועד של שמונה ימים לפני יום הבחירות מתייחס רק למקרה הקיצוני ביותר, כשאין כבר יותר זמן.

אשר לקושי שהעלה חבר-הכנסת האוזנר, אינני רואה כל כך מה משמעות תהיה לדבר אם ניתן לאותם 250 בוחרים, שהציעו מועמד, וזה האחרון נפטר, להציע מועמד אחר. הלא אין אלה אנשים המאורגנים בתוך קבוצה או בתוך סיעה, אלא הם הצטרפו יחד כדי להציע את דאובן, ויש להניח ששמו של דאובן אינו מופיע ברשימות המועמדים למועצה, כי אם הוא אדם מחוץ למנגנונים המפלגתיים. אם דאובן נפטר לפני יום הבחירות, אין לדבר תקנה, שהרי אותה קבוצה הצטרפה רק כדי להציע את דאובן, ואם הצעה זו לא נתגשמה, כלומר, אין האיש יכול להיות מועמד כי הוא נפטר לפני יום הבחירות, כי אז לקבוצה זו אין יותר מה לעשות. הייתי מעדיף להחיל את סעיף 7 רק על מועמדים שהוצעו על-ידי סיעות.

היו"ר י. גולדשמידט:

פרופ' ידין סבור שאם קבוצה הציעה מועמד יחיד - והקבוצה אינה סיעה - אין היא זכאית להעלות הצעה למועמד אחר במקרה שהמועמד הראשון נפטר לפני יום הבחירות. אם תתקבל דעה זו, בצטרף לכתובצ' מסעיף 7: "נפטר מועמד שהוצע על-ידי סיעה".

ס. בן-פורת:

לכשיקרה מקרה כזה ייקופח מישהו מאותה קבוצה. לכן, אם קבוצה קבעה שפלוג' הוא בא-כחה, לא ייתכן שאותו בא-כח יהיה טוב כשמדובר במועד של 30 יום לפני יום הבחירות ולא יהיה טוב כשמדובר במועד של 8 ימים לפני יום הבחירות, אלא צריך שתהיה לו אפשרות להציע מועמד אחר תחת זה שנפטר לא יאוחר מהיום ה-8 שלפני יום הבחירות. דעתי היא שבא כח הקבוצה צריך להיות מוסך להציע מועמד אחר.

ע. עופר:

בחוק מדובר על בא כח של רשימה, ולמעשה הוא מגיש גם את הרשימה לכנסת. אני חושב שלכל רשימה יש בא כח, וזה האחרון צריך להציע את המועמד החדש.

א. שפט:

אני מבקש להבהיר שני דברים: בדיני הכנסת וכן בדיני הרשויות המקומיות יש אבחנה בין שני באי כח: בא כח סיעה קיימת ובא כח רשימה משאורשה הרשימה. מאחר שאין כאן הגשת רשימה, אלא הגשת מועמדות, הרי אם אם רוצים אנו ליצור מנגנון זה - וכבר יצרנו אותו בחצי-פה בהצעה - אנו צריכים לקרוא לו בא כח הקבוצה. אלא פאיי? אם אמנם רוצים אנו ליצור את המנגנון, ייתכן שנצטרך לוטר את הדבר יותר פאשו בחצי-פה וליצור את המוסד של בא-כח הקבוצה. כלומר, קבוצת בוחרים המציעה מועמד תהיה חייבת גם לקבוע את בא כח הקבוצה ומלא מקומו, והכוונה, כמובן, לייצוג מועמד לפי מסעיף 9 (קורא את הסעיף).

א. שפט:

בסעיף 10(א) כתוב "עם הגשת הצעת מועמדות... יתן בא כח הקבוצה או ממלא מקומו", ובא-כח הקבוצה מוזכר כאן לצורך מתן הערבות. כאן מוצע לתת לבא-כח הקבוצה גם סמכות להציע מועמד אחר במקום זה שנפטר.

א. עופר: מה ההבדל בין בא כח קבוצה לבין בא כח רשימה?

א. שפט: יש הבדל מהותי בין השניים. אם תחליט הוועדה לתת לבא כח הקבוצה גם את הסמכות להחליף את המועמד שנפטר במועמד אחר, נצטרך לוטר זאת ב"רחל בתך הקטנה".

א. עופר: אם תתקבל ההצעה שהועלתה על-ידי מספר חברים בוועדה שלא יהיה מועמד אלא פי שכלול ברשימה, זה יפתור את הבעיות המתעוררות בסעיפים 6, 9, 12 בחלקו ו-15. אני מעריך שהצעה זו תתקבל ולכן אני מציע שלא נתעסק בהבדל בין בא כח רשימה לבין בא-כח קבוצה. הערכתך היא שזה יהיה בא-כח הרשימה.

י.ה. קלינגהופר: אני סבור שצריך להשאיר גם את האפשרות של קבוצה. מה שמציע עכשיו חבר-הכנסת עופר הוא בעצם חידוש סדחיק לכת. על כן אני מציע, בעקבות דברי מר שפט, שניתן דעתנו על קביעת בא-כח לקבוצה. הלא קבוצה היא בעצם רשימת מציעים חתומים, ויש משהו דומה בסעיף 59 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב) האומר: "המגישים רשימת מועמדים - במקרה שלפנינו מדובר במגישים מועמדות לראש עיר - רשאים לציין בה שני אנשים, אחד כבא כח הרשימה ואחד כממלא מקומו; באין ציון כזה יראו את האדם החתום ראשון למגישים כבא כח הרשימה (בא כח הקבוצה במקרה זה) ואת השני כממלא מקומו".

א. שפט: אגב, אותו סעיף קיים גם בחוק גדרות המקומיות (בחירות).

הי"ר י. גולדשמידט: אני חושב שהענין בו צריכים אנו להכריע אינו כל כך סמכותו של בא כח הרשימה, אלא אם אותה קבוצה, שהמועמד שהציעה לראשונה נפטר, יכולה להציע מועמד אחר באמצעות בא-כחה. פרופ' ידין סבר, שהיות וקבוצה זו היא כעין קבוצה אד-הוק שהצטרפה להצעת אדם מסוים כמועמד, במקרה שאותו מועמד נפטר הקבוצה אינה קיימת. מה שאין כן לגבי סיעה או מפלגה שהן גוף שתמיד קיים לא רק לצרכי אותה בחירה אלא להרבה דברים נוספים. לכן, אם אותו מועמד אינו יכול לשרת את האינטרסים של הסיעה או המפלגה, מציעה המפלגה, באמצעות בא-כחה, מועמד אחר. השאלה אם להבהיר את הסמכות של אותו בא כח אינה עומדת, לדעתי, בקו הראשון של ההחלטה, אלא עלינו להכריע תחילה בין הסברה של פרופ' ידין לבין הסברה של חברי-הכנסת בן-פורת ועופר האומרים שגם אם הוצע האיש על-ידי קבוצה אד-הוק יוכל בא-כח הקבוצה, המוגדר בהוראות, להציע מועמד אחר.

י. ארידור: מסיכום הדעות בוועדה אני נזכר שאני מצטרף לדעת הרוב, ועל כן איני צורך.

לנפק את הדבר.

ר. ארזי: ברצוני להזכיר כי יש לי הסתייגות האומרת שבמקרה של פטירה נבחר המועמד על-ידי

המועצה.

אשר לנושא הצדוק, נראה לי שיש הגיון במה שאומר פרופ' ידין. מובן שאם מדובר ברשימה סיימת יכול נציג אותה רשימה להציע מועמד אחד במקום מועמד שנפטר, אבל אם מדובר בנציג של קבוצה המופיעה רק לצרכי בחירה אישית של ראש עיר, אני פסיל ספק אם יש מקום לאפשר לנציג אותה קבוצה להציע מועמד אחר תחת המועמד שנפטר, וזאת מאותה סיבה שהזכיר פרופ' ידין. אם קבוצה של 250 איש הכריעה שאדם פלוני יכול להיות מועמד לראש עיר, קשה לדרוש מפנה חתימות לגבי מועמד אחר שלגביו לא הכריעה, כי חתימותיה התייחסו למועמד קונקרטי ולא למועמד אחר. הצעתי היא שבמקרה כזה לא יוכל נציג הקבוצה להציע מועמד אחר.

י.ה. קלינגהופר: כדי לפנוע אי-הבנה ברצוני לומר שלא
התייחסתי בדברי לשאלה אם צריך לתת
לבא כח הקבוצה להציע מועמד אחר במקרה של פטירת המועמד הראשון.

היו"ר י. גולדשמידט: אנו צריכים להכריע בשאלה אם לבא כח
הקבוצה, כפי שהוא מוגדר, תהיה זכות
להציע מועמד אחר במקום המועמד שהוצע בתחילה על-ידי הקבוצה בת 250 האנשים
ושנפטר לפני יום הבחירות, וזאת לפי הסייגים של 7 ימים ו-10 ימים כפי
שהוצע כאן.

ה צ ב ע ה

ההצעה שבא-כח קבוצה, כמוגדר בהוראות, יהיה זכאי להציע
מועמד אחר תחת זה שהוצע לראשונה על-ידי הקבוצה ושנפטר
לפני יום הבחירות - נתקבלה

א. עופר: הייתי מרחיק לכת ואומר שלבא כח אותה
קבוצה יש סכנויות כמו לבא כח רשימה.

א. ירדן: זו התוצאה האוטומטית של ענין זה.

היו"ר י. גולדשמידט: זו הכוונה, והדבר ינוסח בהתאם לכך.

בעצם צריכים היינו לצרף לסעיף 7 גם
למה שנקרא "מקרה קריניצי". כוונתי להוספת המקרה שהגבחר נפטר לפני היכנסו
לכהונה.

א. ירדן: קבענו שיש לכלול את זה בסעיף 25, אבל
אולי בצורה מפורשת יותר.

ש. גותם: במקרה זה הנבחר לא חדל לכהן, אלא לא
כיהן בכלל.

היו"ר י. גולדשמידט: צריך לרבות מקרה זה בסעיף 25.

סעיף 8

היו"ר י. גולדשמידט: סעיף זה היה מסומן קודם לכן כסעיף 7
והוא הולך בדרך ההפניה, כפי שהחליטה

הוועדה. ועדת המשנה דנה בסעיף זה ואגב אותו דיון גם העלתה עניינים אחרים
שנשתלבו במקומות שונים בהצעת החוק. סעיף זה שלפניכם מובא בהסכמת ועדת
המשנה, פרט לסוגיה אחת ואולי שתיים. שאלה אחת היתה אם צנחני לגבי
הבחירות האלה לראש הרשות את ההוראה הקיימת לגבי הבחירות לכנסת והאפשרות
שכל בוחר רשאי לרשום את שם הרשימה הנבחרת - במקרה זה: שם המועמד הנבחר
בכתב ידו. לפי חוק הבחירות לכנסת יש כינוי ואות לכל רשימה מוכרת, והסתק
בקלפי צריך להיות בצבע, בגודל ובצורה שנקבעו וצריך שיהיו מודפסים עליו
אצבעוני והאות של הרשימה. את הפתק הזה סכניס הבוחר למעטפה. נוסף על כך
רשאי הבוחר לבקש מיושב ראש ועדת הקלפי פתק רישק ולרשום עליו בכתב ידו
את הכינוי והאות של הרשימה שהוא בוחר בה. יש אפילו הוראה האפשרות, שאם
יש אי-דיוק ברישום כינוי הרשימה, מחליטים לפי האות שרשם הבוחר, ואין
מעוררים את הבעיה שכינוי הרשימה אינו רשום במדויק, לפי הכתוב בהודעות
הרשמיות.

מדוע התעוררה הבעיה לגבי בחירת ראש עיר?
ספני שאם הבוחר צריך להצביע בפתק רישק, עליו לכתוב בכתב ידו את שם המועמד
במלואו והוא עלול לטעות בכתובת השם. קורה שמועמד יש שני שמות פרטיים,
ולא מן הנמנע ששמות מועמדים דומים או זהים, ואם חל אי-דיוק ברישום, זה
עלול לשבש את הליך הבחירה, כי הבוחר אינו מצליח להביע את רצונו האמיתי.
אם פרובלמטיקה כזאת קיימת לגבי בחירת הפתק המודפס, בוודאי שהיא קיימת
כאשר אדם רשום בכתב ידו את שם המועמד הרצוי לו. במסגרת כזה הסעויות עלולות
להיות טרובות יותר, ופכאן עלה בוועדת המשנה הרעיון - אבל אין עדיין החלטה
על כך - של ביטול הזכות להשתמש בפתק רישק לשם רישום שם הנבחר לראש עיר.
החלטנו להביא ענין זה לפני מליאת הוועדה.

היו"ר י. גולדשטייט:

כדי להקל על בעיה זו הועלו שתי הצעות: הצעה אחת של כל מועמד יוצמדו אות אחת או שתי אותיות. אטנם יש בדרך-כלל מחסור באותיות, כי המפלגות תופשות את רוב האותיות, אבל ייתכן שאין זו בעיה שאין לה פתרון. הצעה אחרת היתה שהפתקים ישאו את תמונותיהם של המועמדים, והצעה זו שהועלתה על-ידי חבר-הכנסת בן-פורת מבטלת את האפשרות של שימוש בפתק ריק. אם כן, אנו צריכים להכריע אם לאפשר שימוש בפתק ריק ובזיקה לכך אם דרוש רישום השם בלבד, האות בלבד או השם והאות גם יחד, או שימוש בפתק שתמונת המועמד מודפסת עליו.

ש. גותם:

מה יהיה במקרה שיהיו שני מועמדים עם אותו שם? הרי שבוועיים לפני הבחירות יכול מישהו להמיר את שמו ולהופיע בשם של המועמד הפופולארי ביותר.

ס. בן-פורת:

האפשרות שבוחר יוכל לרשום בכתב ידו שם של מועמד על פתק ריק קיימת בחוק, לצערי הרב, ואם רוצים אנו להכניס שינוי בפנין זה בבחירות לראשי רשות, נצטרך להכניס אותו שינוי גם לגבי הבחירות לכנסת, ואיני רואה סיכויים לכך. על כן, בליט ברירה, נשאיר את האפשרות של שימוש בפתק ריק, אם כי זה מנוגד, לדעתי, לסדר הטוב. כשיתוקן ענין זה בחוק הבחירות לכנסת הוא יתוקן גם לגבי ראשי רשות.

הגעתי להצעה בדבר פתק הנושא את

תמונת המועמד מתוך הטבח הקיים עדיין במדינה - לפעלה מ-100 אלף מצביעים במדינה אינם יודעים קרוא וכתוב, וכאן מדבר אני על הישוב היהודי, לא על הישוב הערבי. כאשר מדובר באות, הענין אינו כה מסובך וגם מי שאינו יודע קרוא וכתוב יכול להתרגל להבחין בין האותיות השונות, אבל אם צריך לרשום שם של מועמד, זה כבר קשה יותר, ויושב ראש הוועדה הצביע על מקרה בו האותיות בשמותיהם של שני מועמדים זהות, אלא שהן מופיעות בסדר אחר, ואף אם דבר זה יגרום לבלבול אזל 10% מקרב אותם 100 אלף איש שהזכרתי, זה יגרום עוול גם למצביע וגם למועמד. נראה לי שהדבר הקל ביותר לזיהוי הוא תמונה.

הועלתה טענה - ספק ברצינות, ספק

בהלצה - שבאמצעות התמונה אנו גורמים פראש לאפליה, כי יש מועמדים הנראים יפה בתמונה ואחרים לא. נקשר לכך ברצוני לומר כי לאדם יש אלמנטים שונים, ופדוע דווקא אלפנט זה של הופעה גאה ייפסל? אזל מועמד אחד אלפנט זה מוסיף ואזל אחר הוא אינו מוסיף. אני סבור ששימוש בתמונת המועמד הוא המוצא הטוב והנכון ביותר, והאמת היא שלא שפעת טענה רצינית נגד ענין זה.

ר. ארזי:

רק כדי לשכר את האזן ברצוני לומר שבמקסימום סיטי, למשל, יש בכל תחנה של התחמת סמל מסויים, כגון פטיש, משקפיים, במקום לקרוא לתחנה "תחנת מרכז" וכיוצא בזה.

אני ער לזה שיש אחוז מסויים של אנשים

שאינם יודעים קרוא וכתוב, אבל אותו דבר חל גם לגבי הבחירות לכנסת. הטענה היא שאות קל לזכור, אבל לא שם. אנחנו לא נפתור את כל הבעיה. לא הייתי מציע שנלך בעקבות הפתרון שציע חבר-הכנסת בן-פורת. מדוע רק מועמדים לראשות עיר יזוהו באמצעות תמונותיהם, ולא חברי המועצה? איני חושב שהפתרון הוא בתצלום.

לא הייתי מפליג על השימוש בפתק ריק,

כי אם אדם אינו יודע לקרוא הוא גם אינו יודע לכתוב. אבל אם משתמשים בו בבחירות לכנסת, איני רוצה להביע התנגדות לגבי השימוש בו בבחירות לראשי עיר. מתוך חוסר ברירה אדם ישתמש בפתק הריק, ואם אינו יודע קרוא וכתוב, יצטרך להתייעץ בנדון לפני הכניסה לקלפי, וזה לא אסור.

ז. אנרסוב:

לא הייתי רוצה שנדביק לעצמנו תו של אנלפבתיים. אחרי עשרים-וארבע שנות קיום המדינה נותרו רק 100 אלף אנלפבתיים, וזה אחוז פעוט בכלל אזרחי המדינה. אנחנו יכולים לשאת את הנטל הזה ונקווה שמדי שנה בשנה יילך מספרם של אלה ויקטן. רק כדי להגן על האוכלוסיה מסויימת, הנמצאת בירידה מתפתת

ש.ז. אברטוב:

מבחינה מספרית - אין צורך להתחיל בנוהג שלא נזקקנו לו קודם לכן ושקייים במדינות בהן אחוז האנלפבתיים בעליה.

אם אין איש התוסף בהצעת, אני מוריד אותה. ג.ג. פורת:

תחילה נחליט על העיקרון הבא לידי ביטוי ב(ג)(3), כלומר, אם לאפשר הצבעה גם בפתק ריק, ולא רק בפתק מודפס, כפי שזה מקובל בבחירות לכנסת.

ה צ ב ע ה

ההצעה לאפשר הצבעה גם בפתק ריק - נתקבלה

כתוב ב(ג)(3) בצורה המאפשרת לזהותו בוודאות. האם משמעות הדברים היא שהרישום צריך להיעשות באותיות דפוס, או שיש גם אפשרות להשתמש באותיות כתיב? ש. פרידמן:

הכוונה לזיהוי במסגרת השפה העברית, ובשפה העברית יש אותיות מודפסות ויש כתיב. אולם שאלה זו מתייחסת יותר לסוגיה השנייה מה יהיה בפתק. לאחד שההצעה בדבר תמונה יורדת עלינו להכריע בין שלוש אפשרויות מבחינת הרישום בפתק: א) שם המועמד בעברית או בעברית וערבית, כפי שכתוב ב-(ג)(1); ב) שם המועמד וגם אות; ג) אות בלבד. כיוון שצבע הפתק בבחירות לראש הרשות שונה מצבע הפתק בבחירות למועצות, אין מקום לסעות אם יקבל המועמד את האות של המפלגה שהוא רץ עבורה. במקרה הצורך אפשר יהיה להשתמש בצירוף של שתי אותיות. היו"ר י. גולדשמידט:

אני מציע רישום שם המועמד ותו לא. ח. צדוק:

דובר על האפשרות של צירוף אותיות. רשימה שיש לה אחת מהאותיות שבצירוף תתנגד להענקת אותו צירוף למועמד לראשות עיר, ואם כך הדבר, אין לנו די אותיות לצורך זה. אנו יודעים שיש סיעה שאותיותיה הן "אפת", ומכיוון שכך אי-אפשר לתת לפישהו צירוף של "א-ג", כי הסיעה תתנגד באופן קבוע לשימוש באות "א". אם כן, האות "א" כבר יורדת מהחשבון וכך כמעט כל האותיות הגענו כבר למצב בו משתמשים באותיות סופיות לפרות שעד כה הדבר לא היה מותר. ג. סרפט:

לפי החוק יש למפלגות זכות על השם. גם אם יש זהות בין המועמד לבין הרשימה אני בעד זה שידפיסו על הפתק את שם המועמד. כל העניין של הפתקים הריקים אמור למקרה של תקלה, כשאין פתקים של מועמד מסויים בקלפי. אחוז המצביעים הכותבים את שם המועמד בכתב ידם - אפסי, אבל צריך להשאיר אפשרות זו. איש לא אמר שהמצביע עצמו צריך לכתוב על הפתק הריק את שם המועמד שהוא מצביע בעדו. יכול פישו לכתוב לו זאת לפני שהוא נכנס לקלפי, ורק שצריך להתחיל גם את ההגבלה של איסור סימון. איני חושב שבחירות כלשהן תוכרענה באמצעות הפתקים הריקים. אני בעד זה שאותם כללים החלים על פתקן מודפס יחולו גם על הפתק הריק, ואם נאשר הדפסת אותיות בפתק הראשון, נאפשר גם כתיבת אותיות בפתק הריק. א. עופר:

אם רושמים אות, השם מאבד את החשיבות, כי אז מדובר באותה מפלגה. א. יריג:

אם מדברים על הדפסת שם המועמד, צריך להיות ברור שהכוונה גם לשם הפרטי וגם לשם המשפחה. האם מתוך ההגדרה המשפטית ברור ש"שם המועמד" כולל גם שם פרטי וגם שם משפחה? א. עופר:

לא בדיוק. א. שפט:

אני מציע לקבוע זאת בהידרות.

א. עופר:

י.ה. קלינגהופר:
לגבי הפתק הריק ברצוני להזכיר שאסור לחלק פתק במקום הקלפי, והדבר מותר רק עד לפתח מסויים מהקלפי. אני מבקש לשים לב לכך שלא תינתן כאן אפשרות לעקוף איסור זה, כי אם אדם יקבל פתק ריק ופיששו יכתוב לו עליו שם של מועמד, זה כאילו חולק פתק הצבעה בתוך הקלפי.

הכוונה לכך שהבוחר יכול לכתוב את שם המועמד על הפתק הריק בניית.

א. עופר:

י.ה. קלינגהופר:
יש להיזהר מפני עקיפת האיסור האמור, מה גם שלא כתוב כאן כי הבוחר עצמו יכתוב את השם, אלא כתוב "ושעליו" מסופן בכתב יד שם המועמד.

היו"ר י. גולדשמידט:
לדעתי, רצוי שהשם יכלול גם שם פרטי ושם משפחה, או לפחות ראשי תיבות של השם הפרטי ושם המשפחה, ותו לא. זה אמור לגבי (ג)(1) ופסילא זה יחול גם על (ג)(3).

י.ה. קלינגהופר:
אשר לשאלה אם לדרוש רישום גם של השם הפרטי וגם של שם המשפחה, נראה לי שהבחן המוצע בנוסח הלבן הוא מבחן טוב. המבחן הוא "לזהות בוודאות", ואפשר לדרוש רק את השם הפרטי או רק את שם המשפחה, ובלבד שיהיה בכך כדי לזהות את המועמד בוודאות. אני חושב שרצוי להשאיר מבחן זה בעינו ולא להוסיף דבר.

ה צ ב ע ה

ההצעה לאשר סעיף קטן (ג)(1) - נתקבלה.

היו"ר י. גולדשמידט:
אם אישרנו את (ג)(1), הרי אותו עיקרון חל גם לגבי (ג)(3). אני רק מציע שנכתוב ב-(ג)(3) "שזורתו וצבעו נקבעו בתקנות" במקום "שזורתו נקבעה בתקנות".

אנו מקבלים תיקון זה.

א. ידין:

י. ארידור:
לדעתי, צריך להבהיר ב(ג)(1) שהכוונה לפתק מודפס, כי אחרת עלול להתפרש שגם לפי (ג)(3) צריך הפתק לכלול את שם המועמד בעברית או בעברית וערבית, וזה לא הכרחי. לכן אני מציע לכתוב ב(ג)(1) "הפתק ישא את שם המועמד בדפוס בעברית או בעברית ובערבית".

אני מסכים לתיקון זה. זה בא להדגיש את ההבדל בין (ג)(1) לבין (ג)(3).

א. ידין:

אני מתלהב מתיקון זה, כי אז ייתכן שיהיה צורך להכניס אותו שינוי גם בבחירות לכנסת, כדי שלא יפרשו זאת אחרת.

א. שפט:

היו"ר י. גולדשמידט:
יש לבדוק אם צריך להנהיג את האנחנה הזאת גם בבחירות למועצות המקומיות. גם אני לא משוכנע שתיקון זה נחוץ, אבל אם לחלק מחברי הוועדה זה נראה כרצוי, נקבל את התיקון.

בסעיף 8(ג)(3) יבוא "שזורתו וצבעו נקבעו בתקנות" במקום "שזורתו נקבעה בתקנות".

הנחלט:

לאשר בשינוי זה את סעיף קטן (ג)(3).
בסעיף 8(ג)(1) תיורסף המלה "בדפוס" אחרי "שם המועמד".
לאשר בשינוי זה את סעיף קטן (ג)(1).

י.ה. קלינגהופר:
הערה ניסוחית לסעיף 8 (ב) - כאשר
פונים לסעיפים מסויימים בחוק אין
צורך להתייחס לפרק בו כלולים סעיפים אלה. כמובן, בפסקה (5) צריך
להתייחס לפרקים, אך לא כן בשאר הפסקאות.

א. ידין:
הזכרנו גם את הפרקים רק כדי להסביר
מדוע חולק סעיף קטן (ב) לחמש פסקאות.

י.ה. קלינגהופר:
סעיף קטן (א) מחיל על הבחירות
לראשי עיר את הסעיפים 71-73 לחוק
הבחירות, וסעיפים אלה דנים בערעור על תוצאות הבחירות. אחת התוצאות
האפשריות של ערעור על תוצאות הבחירות היא שבית המשפט יבטל את הבחירות
ויצווה על עריכת בחירות חדשות. אמנם גם לפי חוק הרשויות המקומיות יש
אפשרות לסטות מהמועד שקבע שר הפנים, אם בית המשפט ביטל לאחר מכן את
הבחירות, אבל לגבי מועצות מקומיות יש מוצא מפורש בסעיף 5 לחוק, ואילו
כאן אין קולטים את סעיף 5 אלא מתחילים בסעיף 6. שם יש גמישות מסויימת
לענין קביעת מועד הבחירות ואפשר לסטות מהמועד שקבע תחילה.

ש. רותם:
ואז אוטומטית גם הבחירות לראש עיר
מתקיימות באותו תאריך.

י.ה. קלינגהופר:
סעיף 3 לנוסח הלבן אומר: "בחירות לראש/
יהיו כל אימת שיהיו בחירות של אותה רשות
מקומית ויתקיימו ביום הבחירות למועצה". הבחירות למועצה כשרות למהודרין,
והשופט אינו נוגע בהן.
היו"ר י. גולדשמידט:

סעיף 13 לחוק שלפנינו אומר: "ערעור
על בחירות למועצה אין בו ערעור על בחירת
ראש רשות, ועריכה שנית של בחירות
אינה גוררת בחירות לראש רשות על
אף מאמור בסעיף 5".

י.ה. קלינגהופר:
סעיף 13, שהיושב ראש הפנה את תשומת
לבי אליו, מדבר כל כולו על ערעורים
על תוצאות הבחירות למועצה. אני יוצא מתוך הנחה שאין ערעור על בחירות
למועצה. לפי סעיף 8 (ב) (4) לנוסח הלבן שלפנינו יש
ערעור על הבחירות לראשי עיר, ובית המשפט יכול לבטל את הבחירות שהתקיימו
ולצוות על עריכת בחירות חדשות. אם כן, צריך לקבוע גמישות מסויימת
בענין זה כדי שזה יהיה חריג חוקי מהסימולטניות. הרי המועצה כבר נבחרה
באופן חוקי. אני מסכים שהמקום להשלמה זו הוא בסעיף 13 לנוסח שלפנינו.

היו"ר י. גולדשמידט:
צריך להוסיף "וכן היפוכם של דברים"
או משהו מעין זה.

ש. רותם:
בזמן שמקיימים בחירות למועצה צריכים
לקיים גם בחירות לראש מועצה, אך אין
זה כך שאם בוחרים ראש מועצה חייבים לבחור גם מועצה.

י.ה. קלינגהופר:
כתוב "יתקיימו ביום הבחירות למועצה",
ושהן אתה שופע לאו. אם הולכים לפי
הכלל הקבוע בסעיף 3 לנוסח הלבן, אין אפשרות לקיים את הבחירות לראש
עיר שלא ביום הבחירות למועצה. לכן צריך לנסח את סעיף 13 כך שיפעל
בשני הכיוונים. יש להוסיף בסעיף 13 "וכן להיפך" או משהו מעין זה.

א. ידין:
נשלים את סעיף 13.

היו"ר י. גולדשמידט:
בהתאם להצעת חבר-הכנסת קלינגהופר
נבטל את איזכור הפרקים במקום שאין
צורך בכך.

מ. ביבי:
בדרך-כלל לומדים את החוק מתוך קריאת
החוק עצמו, אך בסעיף 8 (ב) המוצע יש
הפניה למספר גדול של סעיפים, ויוצא שאדם הרוצה לדעת מה כתוב בחוק
צריך לפתוח חוקים אחרים ולראות מה כתוב בהם. דרך זו אינה נראית לי,
ואם הדבר אפשרי, אני מציע שכל הסעיפים יפורטו בצורה כלשהי בחוק, אם
במסגרת מוספת ואם במסגרת אחרת.

י. ארידור:

לסעיף קטן (ג)(4) - אנו עומדים להכניס שינוי בחוק הבחירות שיאסר, כי אם יהיו שני פתקים זהים באותה מעטפה, הקול יהיה כשר. זה אמור גם לגבי הבחירות לכנסת וגם לגבי הבחירות לרשות מקומית. הכוונה לשני פתקים זהים, מאותו מסוג. אם נשאר את סעיף קטן (ג)(4) כפי שהוא, אמנם בכשיר הכנסת שני פתקים שונים לאותה מעטפה, אך בפסול את הקול במקרה שיהיו באותה מעטפה שני פתקים זהים לבחירות למועצה, והעובדה שנתקן אחר-כך את סעיף 63 לחוק הבחירות לא תעזור לנו. הסיבה לכך שאנו מציעים להכשיר קול אם היו שני פתקים זהים במעטפה כרוכה בזה שלעתים צדבקים שני פתקים זה בזה. ייתכן שצריך לנסח את (ג)(4) בצורה כזאת שתשקף גם את השינוי שאנו עומדים להכניס בחוק הבחירות לכנסת ובחוק הבחירות לרשויות המקומיות.

היו"ר י. גולדשמידט:

לפנינו שתי הערות שונות: האחת של חבר-הכנסת ביבי בקשר לעריכה, סדר ונוחות הקריאה, והאחרת של חבר-הכנסת ארידור בקשר להחלת התיקון בחוק הבחירות לכנסת לגבי כשרות הקול במקרה שהיו שני פתקים זהים באותה מעטפה - גם על הבחירות למועצה וגם על הבחירות לראש רשות.

א. ידין:

אשיב לסענת חבר-הכנסת ביבי. סענה זו אינה חדשה והיא מעיר אותה מדי פעם בסיטואציות כאלה, כי תפיסתו היא שהחוק צריך להיות בנוי כך שצריך לקרוא מתוכו את הכל. באנגליה יש שיטה, לפיה הם גוהגים להפנות לסעיף מסויים, לפתוח לאחר מכן סוגריים ולכתוב במה דן אותו סעיף. אנחנו לא עשינו זאת אף פעם, וגם במקרה שלפנינו איננו יכולים לחפש חידוש אפילו גרסה בכך, כי יש כאן איזכור של קבוצות שלימות של סעיפים, כגון: סעיפים 52 עד 61; סעיפים 64 עד 66; סעיפים 95 עד 97. לו היינו כותבים ליד כל סעיף כזה את הערת השוליים שלו, אפשר היה אמנם לדעת מה תוכן הסעיפים, אלא שזה היה מסבך את הפיסקאות האלה בצורה כזאת שאני חושב כי אפשר היה להתמצא כאן עוד פחות. לפעמים הדרך היעילה ביותר היא הפניה לסעיפים אחרים. במקרה שנענו זאת על-ידי הסכנה המוצע של סעיף 8, אבל במקרה צריכים להשאיר הפניה לסעיפים אחרים, ואני חושב שצריך להשלים עם זה.

חבר-הכנסת ארידור צודק בהחלט בהערותו. חשבנו על עניין זה, אלא שכרגע אין עדיין הצעה לגבי חוק הבחירות לכנסת להכשיר קול כשיש שני פתקים זהים במעטפה. ההצעה הזאת אף לא הגיעה עדיין לשולחן הוועדה. כשיבוא התיקון הוא יתייחס ודאי לחוק הבחירות לכנסת ולחוק הבחירות למועצות המקומיות, ואם יהיה צורך בכך, נתקן בעקבותיו גם את החוק שלפנינו. כרגע אני חושב שאין להקדים את העניין הזה לתיקון ההוא. נוסף לכך אני סבור שהפניה של סעיף 8(ג)(3) לסעיף 63 היא הפניה לסעיף זה על תיקוניו. אולם לאחר שנראה את התיקון ההוא, נראה אם צריך להכניס גם כאן תיקון כלשהו.

לנקודה שהעלה חבר-הכנסת קלינגהופר - לזכות הפנסחים ברצוני להגיד שעניין זה לא נעלם מעינינו, אלא שבשעת הניסוח של סעיף 13 חשבנו, כפי שטען מר רותם, כי מסוגלת לכתוב גם את ההיפך בסעיף 13. אולם לאחר שחברים בוועדה אמרו כי צריך להתייחס גם למקרה ההפוך, נכתוב זאת ולא נשליך יתבנו על ההגיון שהדריך אותנו.

מ. ביבי:

לאור ההתנגדות להערת אני מציע שבסוף סעיף 8(ב) ייכתב: "כאמור בתוספת", ובתוספת יפורטו כל ההוראות המאזכרות. אם לא התקבל הצעתי זו, אשקול הגשת הסתייגות.

י.ה. קלינגהופר:

אני מבין את הפניעים הנעלים שהניעו את חבר-הכנסת ביבי להציע את הצעתו. הפגנה היא בהירות החוק, וכולנו רוצים בכך. אולם אם נצטט הוראות אלה בפלואן בתוספת, נקפיד על-ידי כך את נוסח ההוראות שאליהן אנו מפנים. כלומר, אם ישנה הפחוקק את ההוראות בחוק שאליהן מפנים, הוא צריך לא יוכל להכניס את התיקון גם בחוק שלפנינו; בעוד שאם נפנה להוראות אלה כפופע בנוסח הלבן, תכלול ההפניה את כל התיקונים והשינויים להבא של אותן

י. ה. קלינגהופר:

הוראות, כפי שרמז פרופ' דיין. ההפניה בנוסח הלבן היא הפניה גמישה, ואילו ההפניה שמציע חבר-הכנסת ביבי היא הפניה מקפידה ונוקשה.

א. עופר: אני מבין שההצעה לראש רשות ולמועצה תהיה בקלפי אחד.

היו"ר י. גולדשמידט: גם במעטפה אחת. כך הוחלט.

אשר להערת חבר-הכנסת ביבי, הפניה לסעיפים בחוק אחר היא השלמה לפה שאינו כתוב בחוק הנדון. חבר-הכנסת ביבי מציע שאמנם תהיה הפניה בחוק לסעיפים בחוק אחר, אבל תהיה גם תוספת אשר תפרט את הנוסח המלא של הסעיפים המוזכרים. עלי לומר שאין דבר כזה. תוספת יכולה לפרט, למשל, תרומות לאילו מוסדות יהיו פטורות ממס-הכנסה. במקרה כזה אין המוסדות נזכרים בחוק עצמו אלא בתוספת, אבל כאן הרי אין הצעה שהסעיפים לא יאוזכרו בדרך המוצעת בנוסח הלבן. אגב, החלטנו במליאת הוועדה על דרך זו של הפניה. הצעת חבר-הכנסת ביבי היא, אם כן, שתהיה הפניה כזאת, והתוספת תבוא רק לצורך מתן עזרה לקורא. אינני יודע אם יש תקדים כזה בחוקים שלנו.

ט. ביבי: לחבר-הכנסת קלינגהופר - אם מאזכרים בחוק את סעיף 9, למשל, ומפרטים את תכנו בתוספת, הרי במקרה שמשתנה סעיף 9 בחוק המקורי חל שינוי זה גם כאן.

ז. אברמוב: לא, אין זה כך.

ט. ביבי: על כל פנים זאת כוונתי.

היו"ר י. גולדשמידט: לדעתי, כוונה זו באה לידי ביטוי דווקא בצורה המוצעת בנוסח הלבן, ויש סכנה שלא תבוא לידי ביטוי בדרך של תוספת, כפי שהציע חבר-הכנסת ביבי.

ט. ביבי: אני רואה שאין תמיכה בהצעתי, אבל אשקול הגשת הסתייגות.

היו"ר י. גולדשמידט: כנראה, עתיד לבוא תיקון בחוק הבחירות לכנסת אשר יכשיר קול במקרה שיש שני פתקים זהים ולאותה מטרה במעטפה אחת, וזה יחול גם על הצבעות אלה. אנו רושמים זאת לפנינו כתזכור שיוחדת וכהחלטה, כי אם תיקון כזה יהיה צורך כלפי הכנסת, הוא יהיה צורך גם כאן, ולא יהיה זה הגיוני להכניס את התיקון בחוק הבחירות לכנסת ולא להכניס אותו גם בחוק שלפנינו.

א. עופר: אם ההצעה בבחירות למועצה ובבחירות לראש רשות היא בקלפי אחד ובמעטפה אחת, אני רוצה לשקול את האפשרות הבאה: נניח שאדם הצביע בעד המועצה והכניס למעטפה פתק אחד המסומן באות. השאלה היא אם אותו פתק אינו טוב גם לגבי ראש הרשות. אני בטוח שאנשים המצביעים פעם אחת חושבים שאין צורך בשני פתקים. על כן, אם תהיה רביזיה, מבקש להשאיר לי את האפשרות לשקול הצעה האומרת, שאם אדם הכניס למעטפה רק פתק אחד לגבי הבחירות למועצה, יראו את זה כאילו הצביע גם בעד המועצה של אותה רשימה.

היו"ר י. גולדשמידט: האופציה שטורה לחבר-הכנסת עופר.

אשר לסעיף 8, החלטנו על מספר תיקונים והכרענו לגבי מספר ספיקות, ובתיקונים אלה נתקבל סעיף 8.

א. שפט: ברצוני לעמוד על כך שלא מונחת הצעה לתקן את חוק הבחירות לרשויות המקומיות (בחירות) בענין הכנסת שתי פיתקאות זהות לאותה מעטפה. ההצעה קיימת רק לגבי חוק הבחירות לכנסת, כך שנצטרך בלאו הכי להתייחס לזה בנוא העת. אם אמנם יתקבלו התיקונים האלה, נצטרך להכניס תיקונים מקבילים גם בחוק הרשויות המקומיות (בחירות), בין על-ידי הצעה פרטית ובין על-ידי הצעה משלתית, או אולי על-ידי השלמת ההצעה עצמה.

למען הסדר הטוב ברצוני להזכיר
שחבר-הכנסת טובי מציע לפחוק את כל

היו"ר י.ה. גולדשמידט:

סעיף 7 הטורסמן עכשיו כסעיף 8.

סעיף 9

א. ענבר:
הצעה לסדר - סעיפים רבים שאנו צריכים
לדון בהם מושפעים על-ידי הדרוויזיה
שהצענו בשאלה אם המועמד צריך להיות גם
תחילה בענין זה, כי הכרעה בגדון תשפיע גם על סעיף 9 וגם על סעיפים
אחרים. הצעת שאדם לא יוכל להיות מועמד לראש רשות אם אינו מועמד
למועצה, ואם הצעה זו תתקבל, ישתנו הרבה סעיפים.

א. יריג:
אני מציע הצעה מצומצמת יותר: לדלג
בשלב זה על סעיף 9 ולעבור לסעיף 10,
כי אם תתקבל הצעת הדרוויזיה, יפול סעיף 9 מעיקרו.

היו"ר י. גולדשמידט:
לפי הרשום אצלנו אין הסתייגויות
לסעיפים 5 עד 12, ואת סעיף 8 צריך
היה להביא לפני פליאת הוועדה, כי הוא נדון בוועדת המשנה.

אשר להצעת חבר-הכנסת עופר, נראה לי
שלא נוכל להצביע היום בענין הגדון, כי לא הודענו שתקיים היום הצבעה
בענין הדרוויזיה. על כל פנים נדלג בשלב זה על סעיף 9 ונעבור לסעיף 10.

סעיף 10

י. ארידור:
הערה טכנית - בסעיף קטן (ה) צריך
להוסיף מכלל החילוט גם את הפקדה בו
נפטר המועמד לפני הבחירות. ההוראה טובה לגבי מועמד שחי וקיים בזמן
הבחירות ושהשתתף בבחירות, אבל מועמד שנפטר לפני יום הבחירות, האם לא
די בכך שהוא נפטר אלא גם קונסים אותו על כך?

ש. דותם:
ואם מועמד הסתלק לפני יום הבחירות?

י. ארידור:
הוצאנו פקדה שמועמד התפטר לפני יום
הבחירות.

א. עופר:
אם מדובר ברשימה, משתנה הענין.

הרחלט:
בסעיף 10 (ה) ייווסף שאם נפטר המועמד
לפני יום הבחירות לא יחולט בערבון.

סעיף 11

י. ארידור:
בסעיף 7 כתוב "נפטר מועמד לא יאוחר
מהיום ה-10 לפני יום הבחירות, ושאי
פי שהציע את מועמדותו להציע מועמד אחר במקומו". סעיף 11 מתייחס למקרה
"שנפטר אחד המועמדים בתקופה שבין היום ה-10 לפני יום הבחירות לבין
יום הבחירות". אם נפטר האיש בדיוק ביום ה-10 לפני יום הבחירות, לא
יחולו עליו לא סעיף 7 ולא סעיף 11. לכן יש לכתוב בסעיף 11 "בתקופה שבין
היום ה-9, או לכתוב בסעיף 7 "לא יאוחר מהיום ה-11".

אם יהיה צורך בדביזיה לשם קבלת הערתי
הבאה, מבקש דביזיה. חוק זה יוצא מתוך הנחה שאפשר לנהור לראש רשות מועמד
שאינו חבר הרשות המקומית. זו הנחה במסגרת של החוק כפי שהוא מנוסח כרגע.
אולם כאן אנו קובעים יוצא מן הכלל שאין לו כל הגיון: נניח שיש 10
מועמדים שחלק מהם אינם חברי רשות ואחד מהם נפטר. במקרה כזה אנו
פוסלים את מועמדותם של כל האנשים שאינם חברי רשות. אפשר לפסול אנשים
שאינם חברי רשות ואפשר לא לפסול אותם. זה ענין של גישה. אבל אי-אפשר
לפסול אותם בגלל זה שפלוגי נפטר. לכן אני שואל אם אין זה רצוי לכתוב
אחרי "מבין חבריה" - "או מבין המועמדים האחרים". בכל אופן הפתרון המוצע
כאן אינו משתלב עם החוק כפי שהוא מוצע כרגע.

ה' ה. קלינגהופר:

הרי ייתכנו מקרים בהם הכל יודעים, כמו בבחירות האחרונות בארצות-הברית, שיש מועמדים שאין להם כל סיכויים להיבחר. לו היה נפטר אחד המועמדים האלה בבחירות האחרונות בארצות-הברית, הרי לפי הכתוב כאן היו פוסלים את מועמדותו של ג'קסון.

י. ה. קלינגהופר:

אם יש מספר מועמדים ואחד מהם, שלכל הדעות אין לו שום סיכוי לקבל מספר קולות סביר, נפטר, הרי לפי הכתוב כאן יש בכך כדי לשלול מהמועמדים הריאליים את האפשרות להתמודד ביניהם בבחירות ישירות. זה כבר הולך אוטומטית למועצה. אתם צריכים לשקול פתרון אחר.

ש. רותם:

כיוון שהפלגות הן הרוב, מן ההכרח להגן קודם כל על הפלגות.

א. עופר:

אם רצים ארבעה מועמדים שאינם מועמדים למועצה ואחד מהם נפטר, הרי לפי הכתוב כאן הם חדלים אוטומטית להיות מועמדים. נניח שהתאונה שקרתה לקריניצי ז"ל הייתה קורית לו לפני יום הבחירות. במקרה כזה הייתה גח"ל יוצאת מהתחרות. לא ייתכן שלא לתת אפשרות לבחור את המועמד שתוך המועצה. יחד עם זה צריך ללכת גם בכיוון השני, וזאת למקרה שנפטר אחד המועמדים, ויש עוד שניים-שלושה מועמדים בעלי סיכוי להיבחר בבחירות ישירות. כאן נעוץ אחד הנימוקים הנוספים לכך שהמועמד בשיטה הקיימת חייב להיות מועמד למועצה. אם הוא נבחר לראש רשות, רואים אותו כאילו נבחר במקום ראשון ברשימה. אולם נתווכח על כך בנוא הזמן. אם לא תתקבל הרביזיה, צריך בהחלט לדון בשה שהציע חבר-הכנסת ארידור.

א. ירינו:

מה שכתוב בנוסח שלפניכם הוא פשוט נסיון לנסח את מה שהוועדה קיבלה. סעיף זה אינו שלם בנקודה אחרת: לפי מה שנוכח קודם צריך ענין זה לפעול לא רק כשאר המועמדים נפטר, אלא גם כשמועמד יחיד נפטר. גם אז אין בחירות בקלפי, אבל לפי הנוסח המוצע עתה לפני הוועדה ההוראה חלה רק אם היו שני מועמדים או יותר ואחד מהם נפטר, ואינה חלה כשהיה בסך-הכל מועמד אחד והוא נפטר. כמובן, יש לזה חשיבות רק אם נשאר הסעיף מעיקרו.

י. ה. קלינגהופר:

אם יש יותר ממועמד אחד ואחד מהמועמדים נפטר בתקופה זו ונשאר מועמד אחד, כי אז מועמד זה הוא המועמד היחיד לבחירות, לפי סעיף 12(א). מועמד זה הולך לבחירות, ואם הוא עומד בפניו של 40% לפחות, הוא נבחר בבחירות ישירות. מדוע צריך ללכת למועצה במקרה כזה?

ה' ה. קלינגהופר:

ואם נשארים שלושה מועמדים, על אחת כמה וכמה.

י. ה. קלינגהופר:

הנאתי את המקרה הקיצוני בו היו רק שני מועמדים ואחד מהם נפטר. אם יש יותר מועמדים, קל/וחומר שצריך לאפשר בחירות ישירות. לפי האמור כאן אם נפטר מועמד אחד, הרי יתר המועמדים הולכים באופן אוטומטי לבחירות למועצה. איפה גראה כדבר הזה? נעשה צחוק מהחוק אם נקבע דבר כזה. אחרי המלה "או" צריך פשוט לכתוב: הוצע אחד בלבד והוא נפטר, זה הולך למועצה לפי סעיף 11; היו לפחות שניים ונפטר אחד, לא יחול סעיף 11, אלא סעיף 12(א) הקובע תנאי מאד מתקבל על הדעת: 40% בבחירות הישירות. מדוע לא לתת לו הזדמנות לקבל את-זה? אם אין עומדים בפניו זה, ממילא הולכים למועצה. צריך לשקול זאת. לא סיכפתי עמדה סופית בענין זה ורק העליתי שיקול מסויימים. הפתרון המוצע כאן אינו גראה לי כפתרון סביר של הבעיה.

ה' ה. קלינגהופר:

סעיף 11 התקבל כפי שהוא, מפני שניסינו פתרונות שונים וראינו שכל פתרון מעורר קשיים. חבר-הכנסת ארידור העלה היום את השאלה מדוע המועמדים הנותרים לא יהיו כשרים להיבחר. אף-על-פי שאינם חברי המועצה, וחבר-הכנסת קלינגהופר מדחיק לכת ואומר: רק אם היה הוא היחיד, זה עובר למועצה. ברגע שיש יותר משניים ואין מינוס אחד, צריכים לקיים את הבחירות, והבחירות יכריעו אם-אם האיש ייבחר. חבר-הכנסת קלינגהופר עוקר בדרך זו את כל ההלכה שקבענו לפני שבועיים.

י.ה. קלינגהופר:
העליתי זאת רק באופן נסיוני. אם אין זה מתקבל על הדעת, אולי יש מוצא אחר. על כל פנים המוצא המוצע כאן אינו נראה לי.

הי"ד י. גולדשמידט:
אם תתקבל רביזיה כאחת הדרכים האפשריות, תשתנה גם הסיטואציה בסעיף 11 מבחינת ההפניה למעשה. אני מציע שנחזור לענין זה כשנדון בהצעת הרביזיה. הדבר המעשי ביותר הוא שביום ד' בשבוע הבא נלך בעקבות הצעת חבר-הכנסת עופר ונדון על הרביזיה בסעיפים 6 ו-15. אולי נציין בהזמנה לאותה ישיבה שאם יטמייט הדיון ברביזיה נצביע על כך.

ט. בן-פורת:
הרי ההצעות מנוסחות כבר ואפשר להצביע עליהן בהתחלת הישיבה הבאה.

הי"ד י. גולדשמידט:
אני מבקש שמי שרוצה להציע הצעה ישתדל לצטח אותה ולמסור אותה למזכירת הוועדה. אם ההצבעה תקיימם בהתחלת הישיבה או בסוף הישיבה - איני רוצה להיות אחראי על כך.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.